

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 40 kor. | Negyed évre — — 10 kor.
Fél évre — — 20 " | Egyes szám ára — — 1 "

Nyiltér soronként 8 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.

Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény

Legyen világosság!

mert a sötétben csak sötét gondolatokat szülhet a bizonytalanság, rémek kísértének, melyek megmérgezik és hatalmukba kerítik a józang gondolkodást. Helyet kérünk a napfényen, a szabad ég alatt, mert egészségesek akarunk lenni és maradni hogy tévedező tekintettel a kórság bacillusait ne hordozzuk az emberek sokadalmában.

A passzivitás feladását kívánják tőlünk, de el van zárva előttünk a szabad cselekvés tere.

A magyar egyetem ügyének felvetése a tisztviselők jelentkezése folytán a passzivitás lényegesen eltolódott abba az irányba, mely egészséges fejlődésre képes, ha lehetőséget, szabad utat talál maga előtt.

A passzivitás automaticamente megszűnik, ha adva lesznek az aktivitás előfeltételei ahoz, hogy kialakuljon az erdélyi magyar néphangulat és népakarat s ha előttünk fog állani a kissebbségi jogok által körvonalozott autonomia, valamint ha azt látjuk, hogy az autonomia területi és személyi vonatkozásaiban egyaránt alkalmas lesz nemzeti létünk, kulturánk és közgazdaságunk fejlődésének biztosítására. Ma a passzivitást az aktivitás tehetetlensége tartja fenn.

A békeszerződésből még csak a ne-

gativumokat éreztük, még csak szenvedő egyénei voltunk azoknak a szabályoknak, melyek a mi terhünkre következnek az új helyzetből. Még csak szenvedtünk. Lássunk végre valamit a jóból is. Tájékozódassunk. Őszintén szóljanak hozzánk. Vegyék le szájunkról a lakatot, ostromállapotot, a cenzura békóit, hogy szabad emberek szabad emberekkel cserélhessenek eszmét. Nyiljon meg a fórum előttünk, hogy a közélet megtisztításában a vélemény és eszmecsere igazságokat szűrtesse le és intézményeket alkothasson.

Az idő tova rohan. Aki nem halad, az marad. A társadalmi forradalom, a gazdasági lehetetlenségek, határainkon folyó háboru, új hatalmi csoportosulások, új meg új világproblémák születése és összeütközése, mind itt kavarognak örült vajadásba körülöttünk. A szociális áramlat, mely az élet új rendjét igéri a megkínzott emberiségnek, de eddig csak új kinokat szült, a mai társadalmi, gazdasági és állami élet romjain akar új világot építeni.

A munkásság egyhangulag csatlakozott a III. Internacionáléhoz. Egyik sztrájk a másikat követi. A parlamentben éles harcot vívnak egymás ellen a tisztán román pártok. A valuta a csatlolt részek gazdasági megkárosodásával lett megoldva. A termelés nem bír erőre

kapni. A korrupció nem enged. A beígért nagy reformok izgalomban tartják a román népet is.

Az a politika, mely ilyen körülmények közt nem tartja első kötelességének az erdélyi nemzetiségi kérdésben a tájékozódást, a kedélyek megnyugtatótatását, amely a bizonytalanság sötét-ségében engedi azt elmérgesedni, a múlt hibáira rádupláz, az nem érti meg az idők szavát. Az erdélyi közállapotokat az erdélyi magyarság nélkül soha sem lehet a békés konszolidáció áldásához juttatni; ezt már a józanabb román politikusok is belátják: de valami nem merik.

Tények, eltagadhatatlan igazságok ezek, melyek felismeréséért kiáltanak s tetteket várnak.

Felismerték-e? Ha igen, miért nem cselekszenek?!

Világosságot kérünk!

—y.

A belügyminiszter az árdragító kereskedők ellen.

A belügyminiszter az alábbi rendeletet adta ki: Tudomásomra jutott, hogy a kereskedők egy része az áricikkek árát 40 százalékkal felemelte azzal az indokolással, hogy az állam a pénzbeváltásnál ezt az összeget ő tőlük is vissza fogja tartani. Tudomásomra jutott továbbá az is, hogy egyes kereskedők a vásárlóknak a pénzmaradvány helyett bon-okat

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

A nevető ember és a siró asszony.

Irta: Kóbor Tamás.

A nevető ember Domokos Feri volt, a siró asszony leánykorába Schneider Kata. Amaz nyurga miniszteri fogalmazó, vékony arccal, mint a citromszelet s rengeteg nagy kampós orral. Hónapos szobája az udvarra nyílt s egész délután nevető arccal állt az ablaknál s nézett át a tulsó gangra, ahol Schneider Katica varrogatott, olvasgatott. Ez meg gömbölyű és piros arcú volt, mint a hold, mikor rásüt a hajnal, gyönyörű szép szőke haja volt, a kék szeme mindig sirásra állott, a beszéde is nyöszörgő volt, a szemöldökeit panaszosan felhuzta, a szája szögletét meg pityergően lebigyesztette. Ezért magyarosította a szomszédság humora át Siró Katára.

Domokos Feri két kosarat kapott tőle. Mikor először szerelmet vallott neki. Katica sirásra fakadt és elhúzódva tőle, gyerekesen nyafogta:

— Na! — Hagyjon engem békében, mert megmondom a mamának.

Feri nevetve vitatta:

— Hiszen magam is szólok a mamának, mihelyt igent mondott.

— Maga csufolódik! — kiáltott zokogva Schneider Kati, — menjen, menjen, maga csunya ember, ne is mutassa magát többé.

Másodizben már kosarat kapott:

— Katica kisasszony, — szólt — ne nézzen most rám, meglássa, egészen komolyan fog hangzani, amit mondok. Kérem, szépen kérem legyen az én feleségen.

Katica most csendes szomorúságban potyogtatta könnyeit.

— Hagyjon engem, Feri. Nem vagyok én magának való.

— Ugyan mért ne?

— Mert maga istentelen, nincs szive, én pedig nagyon érzékeny, finomlelkű vagyok.

— De higgye el, Katica, csak az arcom olyan nevetős, én egészen komoly ember vagyok. Hisz meg akarok házasodni!

— Aztán, aztán, én finom nevelésű vagyok; magasabbra születtem. Mindig megkaptam mindent, amit megkívántam, maga pedig szegény ember, Ó, a szegénység nem való olyan érzékeny léleknek, mint az enyém.

Feri nevetett.

— Hiszen ami azt illeti, van nekem egy

püspök nagybátyám, nagyon öreg már szegény s ha meghal, legalább százezer koronácska üti a markomat.

— Menjen, maga érdemtelen, — fakadt ki sirva Katica — nem szégyenli magát a nagybátyja halálára spekulálni? Most már azért sem mennék magához, mert olyan szivtelenül gondolkodik.

Harmadszorra azonban mégis igent mondott. Akkor a püspök nagybácsi már halott volt és Domokos Feri váratlanul nagy pénzhez jutott.

— Hát nem bánom — szólt pityergően Katica — de aztán megbecsüljön ám és tisztelje az én érzékeny lelki világomat!

Megtartották a lakzít, szép, nagyon szép lakásba hurcolkodtak. Domokos Feri a neje hozományát szépen betette a takarékpénztárba s hozza fogott a maga vagyona elköltéséhez. Furcsa volt nézni ezt az ember-párt, amint színházban, korzón egymás mellett voltak, a nevető embert és a siró asszonyt. És mondogatták:

— Milyen boldog lehet ez az ember!

— Milyen boldogtalan lehet ez az asszony!

— Nyilvánvaló, hogy meggyöftri. Szegény asszony!

adnak, amelyek akkor lesznek fizetendők, amikor az állam a pénzbevételek visszatartott összegeket. Teszik ezt olyannyira, hogy ezek a cselekmények a gazdasági életet súlyosan megzavarják és a közrendet sértik.

Köztudomásra hozom, hogy ezeknek a cselekményeknek elkövetőit az állam biztonsága elleni merénylőknek fogjuk tekinteni s azonnal tetartóztatjuk.

A közönséget pedig felkérjük, hogy a rendőrségnek jelentse az összes előforduló eseteket és elrendeljük, hogy az állam biztonsága érdekében azonnal tartóztassák le a bűnösöket s adják át őket az illetékes bíróságnak.

BUKSAN, belügyi államtitkár.

A dévai ker. szocialis biztosító pénztár igazgatósági ülése.

A dévai ker. szocialis biztosító pénztár igazgatósága m. hó 22-én ülést tartott Rhemann Zsigmond elnöklete alatt. Az ülésen a felszámolt bányatárspénztár munkaadó és biztosítottak kiküldöttjei vettek nagy számban részt. Az ülésen hozott fontosabb és közérdekű határozatokról alább számolunk be.

Az igazgatóság tárgyalta a pénztári tisztviselők államosítására vonatkozó decretumot. Különösen a biztosított igazgatósági tagok támadták meg e decretumot, tiltakozva a tisztviselők kinevezése ellen. Ezen decretum kiadásában az automia jogának megsértését látják. Az igazgatóság a pénztári tisztviselők államosítását kimondó decret—lege-t nem vette tudomásul.

Meghallgatta Dr. Meskó Aladár p. főorvos szaktudását és ismeretét igazoló egészségügyi beszámolóját és jelentését. A beszámolóval kapcsolatosan megbeszélte az elősegély nyújtás kioktatásának megszervezését, valamint a bányatüzemeknél felállítandó mentő csapatok szervezését.

A bemutatott és előterjesztett 1919. évi zárószámadásból megállapította, hogy a dévai ker. szocialis biztosító pénztár a múlt évben 528.095 korona felesleggel zárult. Megállapította a többi felszámolt betegsegélyző és 8 felszámolt bánya társpénztárak kezelési feleslegeit, illetőleg kezelési hiányait.

A nyugbérügyek tárgyalásánál, a bányász igazgatósági tagok indítványai alapján a szocialis biztosítás terén fontos javaslat megte-

telét határozta el. Határozatilag kimondotta, hogy megsürgeti a Munkaügyi és szocialis gondoskodás miniszterénél egy új és általános nyugdíj törvény megalkotását, mely a mai szocialis igényeknek és közszellemének megfelel, biztosítja a nyugdíjasok és a nyugdíjra szorultak megélhetését, nem úgy, mint a jelenleg érvényben levő nyugdíj szabályzatok, melyek 30. évi szolgálat után is csak legfeljebb havi 25 korona nyugdíjat adnak. Kéri továbbá a Munkaügyi minisztert, hogy az új nyugdíj törvényben mondassék ki a szabadköltségek joga. Csak egy bánya alkalmazott érzi ezen törvény-szakasz hiányát, mert a jelenben, ha egy munkás valamelyes bánya-vállalatnál alkalmazást nyer, munkaadóját el nem hagyhatja, mert ellenesetben nyugdíj-jogosultságát veszti.

Végül elhatározta, hogy a baleseti járadékok felemelésére kéri a Munkaügyi és Népjóléti minisztert, mert nem szocialis intézkedés a törvénynek azon rendelkezése, hogy a balesetet szenvedettek a betegségük első 10 hetében hetenként kapnak 184 K 80 fillért, a 10 hét lejártá után csak havi 240 koronát, mert az a sérült 10 hét letelte után talán még jobban reá van szorulva a 184 K heti segélyére.

NAPI HIREK.

— **Igazgató választás a felső kereskedelmi iskolában.** A ref. Kún-kollégium előjárósága a Máyer János tanár eltávozásával megüresedett felső kereskedelmi iskolai igazgatói állásra dr. Nagy Sándor koll. tanárt választotta meg.

— **Házasság.** Dr. Fodor Endre hátszegi ügyvéd a napokban tartotta esküvőjét Jäger Alice urleánnyal Pujon.

— **Beírás és tanév megnyitás a ref. Kún-kollégiumban.** A ref. Kún-kollégium főgimnáziumában és felső kereskedelmi iskolájában szeptember hó 11—14. napjain lesznek a beírások; szept. 15-én d. e. 11 órakor ünnepélyes évmegnyitó a koll. disztermében, szept. 16-án reggel 8 órán kezdve előadások.

— **Tudnivalók a korona beváltásához.** A beváltás szeptember 1—10 közötti időben történik. Mindenki azon a helyen szolgáltatassa be bankjegyeit, ahol a bejelentést megtette. Az átadónak személyazonosságát igazolnia kell. Ennek megtörténtét a bejelentésre rávezetik.

A beváltandó bankjegyeket nemenként és szádarabonként külön kell csomagolni és szalaggal átkötni. Minden csomagra rá kell írni a benyújtó nevét, lakását, a bejelentés számát (az elismervényről irandó) a bankjegyek nemét, és darabszámát. A bankjegyeket úgy kell csomagolni, hogy a Timbru special bélyegzővel ellátott oldaluk legyen felfelé fordítva.

— **Lázár István gróf meghalt.** A forradalom előtti Erdély közéletének egyik igen tevékeny alakja, Lázár István gróf tegnap reggel a kolozsvári Vörös-kereszt-kórházban meghalt. Az elhunyt gróf a közigazgatásnál kezdte, előbb Kolozsmegyének alispánja, majd Marostorda főispánja volt. A munkapárti Bánffy-hunyadon képviselőnek választották meg s ilyen misőségben hosszabb időn átt volt a magyar képviselőház alelnöke. Kolozsvár életében és jótékony mozgalmában sokáig vezető szerepet játszott. Elnöke volt az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek és a háboru alatt, mint a magyar Vörös-kereszt-Egyesület elnöke fejtett ki érdemes tevékenységet. Halálát özvegye és két lánya gyászolja.

— **Szeptember elején** Kolozsváron megjelent a „Napkelet“ félhavi szemle. Minden száma vaskos füzet, amelyet Erdély és Bánát legjobb költői, írói, művészei és tudósai írtak. Verseken, novellákon, regényeken, színműveken, politikai és tudományos cikkeken kívül közleményeket hoz a társadalmi és művészeti élet minden ágából. Kritikai rovata bátor és élesszemű figyelője lesz az eseményeknek. Legjobb művészeink munkái teszik a tartalomhoz méltóvá a lap külső megjelenését. A „Napkelet“ előfizetési ára egész évre 360 korona, félévre 200 korona, negyedévre 110 korona. A „Keleti Ujság“ féléves előfizetői 25%-os kedvezményt kapnak. Egy szám ára 20 K.

— **Eljegyzések.** Dörner Egon százados a napokban jegyezte el Bolesch Emma urleányt. Löw Károly helybeli kereskedő Zobel Károly helybeli kereskedő leányát Elvinét, Wegner Viktor helybeli téglagyáros Schun Edmund szászsebesi kereskedő leányát Mitzit és Dörner Richárd iparos Sassler Károly helybeli iparos leányát Paulát jegyezte el.

— **Hirdetmény.** Közhírré tétetik, hogy az ország elhagyása úgy a román, mint az idegen állampolgár utasoknak, kik Magyarországra vagy Ausztriába óhajtanak utazni és

— Rossz ember!

Maga Domokosné, ha kérdezték, hogy van, csak sóhajtott és nem szólt semmit. Szerette, ha boldogtalannak tartják.

Pedig igazán nem volt semmi baja. Szerette a pompát: megvolt; szeretett lustáskodni: lustálkodott; szeretett fecsegni: fecsegetett. Még az ellen sem volt szava az urának, hogy az egész délutánokat, mikor Ferinek nem volt hivatala, látogatásokkal töltötte el, vagy a saját lakását népesítette be uzsonna-vendégeivel. Alig volt együtt az urával. Ez meg szépen otthon ült és jókedvűen füttyörészett. Nem volt semmi kedvtelése. Minek is? A nevető ember nem szorul mulatságra, hogy nevéssen.

Egyet azonban mégis csak tett: játszott a börzén. Sok pénzt akart, hogy a feleségének ne legyen semmiben sem hiánya. Óvatosan és nagy szerencsével játszott, egyszer, egyetlen fogással kétszázezer koronát nyert. Ekkor abbahagyta a szerencsepróbálást. Ennyi pénz csak eltart valameddig, különösen ha ő maga takarékoskodik. Az asszonytól nem kívánta meg.

Aztán multak, multak az évek. Elmúlt már tizenöt is. A nevető ember megkopaszodott és még nevetőbbre vált. Fölvitte már az osztálytanácsosságig, de a vagyona eluszott. A

síró asszony ellenben mintha megfiatalodott volna. Sugárzott piros, egészséges szépségben, a haja ragyogott a fénytől s ragyogó szépségét különös, megható légysággal vonta be arca panaszos kifejezése.

Domokos Feri ismét kezdett a börzén játszani, de mintha a szerencséje elhagyta volna.

— Spórolni kellene, — szólt egyszer nevetve.

— Miért?

— Mert édesen nincs több pénzünk. Mind eluszot már.

— Takarékoskodni? Most, mikor megszoktam a jólétet? Miért szoktattál hozzá, mikor leánykoromban oly jól éreztem magam az egyszerű életmóddal. Most, amikor már nem tudok el lenni a jómód nélkül, most akarod, hogy takarékoskodjam? Ilyen voltál te mindig, te szivtelen, érzéketlen ember!

Domokos Feri csóválta a fejét, de azért csak nevetett.

— Jó, jó, kis feleségem, majd segítünk másképp.

Próbálkozot egy darabig még, hogy pénzt teremtsen, de már semmiképen sem boldogult.

Ekkor egy este, mikor színházból hazatértek, megfogta felesége két kezét és az arcába nézett. Csunya, kampós orra mintha nevetett volna, de az arca is nevető volt, mint máskor.

— Édes kis feleségem, — szólt, — mikor megkértelek, úgy jöttél hozzám mint gazdag emberhez, aki minden kedvedet teljesítheti. Ha tudtad volna, hogy erre nem lesz mindig mód, nem jöttél volna hozzám. Hát köszönöm a sok jót, amiben eddig részem volt, de mivel igényeidet nem elégíthetem többé ki, legjobb lesz, ha elválunk. Neked megvan a hozományod, az én fizetésemnek a felét is neked adom, egymagadban fényesen megélhetsz majd belőle.

— Azt akarod, hogy elhagyjalak? — sirt az asszony s nyakába borult.

Az megindultan ölelte magához. A szemében felcsillant a reménység sugara.

— Hát nem hagysz el? — kiáltotta örömmel.

— Hisz te akarod, — zokogott az asszony.

— Mit csinálhatnék, ha te akarod?

Az ura eleresztette. Az a sugár a szeméből eltűnt, de az arca nem változott.

— Tehát elválunk, — szólt, — már holnap elköltözöm, egy esztendő alatt elválasztanak bennünket. Aztán, ha az okát kérdik, tolj csak mindent én rám. Mond például, hogy megcsaltalak.

Igen érzékeny jelenet következett erre s az asszony könnyek között aludt el. Másnap az ura hivatalba ment és nem tért többé vissza.

szabályszerű utlevéllel bírnak, eszközölhető Biharpüspök, Kétegyháza és Lőkősháza állomásokon a már ismert két pont mellett: Temesvár és Halmi (Királyháza). Román állampolgárok ezen pontok bármelyikén visszatérhetnek az országba. Idegen állampolgároknak ellenben — csak szövetségeseknek — nincs megengedve a bejövétel csak Temesváron vagy Halmin át, kivéve, akiknek különös rendeletük van a többi pontokon való bejövételre. Idegen állampolgároknak nincs szükségük katonai parancsnoksági láttamozásra, hogy az országot elhagyják, de kötelesek magukkal vinni mindig a szabad utazási engedélyt az idegenek ellenőrzéséről szóló törvény szerint. A jegyek, melyek a rendőrség által adatnak ki, a román állampolgároknak, a Siguranta (minden az országból való kiemenetelre) láttamozása mellett azon hadtestparancsnokság által is láttamozandók, amelyeknek kerületében az illető utas lakik. A nyugati hadsereg parancsnoksága.

— **Eljegyzés.** Gyéres Malvinka Algyógy és Ábrahám Elek Gyulafehérvár jegyesek. — (Minden külön értesítés helyett.)

— **Beírás a ref. Kún-kollégium elemi iskolájába.** A ref. Kún-kollégium elemi iskolájában szept. 11—14 én lesznek a beirások a kiskollégiumban. Szeptember 15-én ünnepélyes évmegnyitó a főgimnáziummal és felső keresk. iskolával kapcsolatban, 16-án a tanítás megkezdése.

— **Befejezte tanácskozásait az unitárius zsinat.** A magyar unitárius egyház főtanácsa tegnap folytatta tanácskozásait élénk érdeklődés mellett. A gyűlésen Ferenc József püspök és br. P. Horváth Kálmán főgondnok elnökölték. A tegnapi napon is számos különös fontosságú egyházi ügy került a főtanács elé. Rendezték egy évi időtartamra a lelkészek fizetését az egyház anyagi erejéhez képest. Revízió alá vették a légációk ügyét is. A tanügyi jelentésekből azt állapította meg a főtanács, hogy az elmúlt iskolai év munkája, bár nem volt kifogástalan, mégis hathatós előmozdítója volt a közművelődésnek. Elhatározták, hogy a jövőre nézve intenzívebbé teszik a népiskolai nevelés felügyeletét s ebből a célból központi iskolalátogatói állást szerveztek. A kolozsvári kollégium iskolai felügyelő gondnokává dr. Költő Gábor táblabíróvá választották meg. A székelykeresztúri főgimnázium fel-

— Képzeljétek csak, — mesélte a miniszteriumban, — a feleségem elkergetett.

— Ugyan, ugyan.

— Igaza van szegénynek, ha nem akar többé velem élni. Rajta kapott.

— Micsodán?

— Micsodán? Hát min kaphatja rajta a feleség az urát?

— Biz az baj. Róssz csont voltál te mindig. Domokosné pedig egész délután sirt és sirva fogadta a varrónőjét is, akivel három óra hosszat tanácskozott, hogy a válás esztendeje alatt viselheti-e továbbra is a rózsaszint, mely olyan jól áll, vagy menjen át a világos kékre, vagy pláne feketére, ami szintén illenék az arcához. Végre feketére szánta magát.

— De ilyen váratlanul! — sopánkodott a varrónő. — Miért akar a méltóságos asszony válni?

A panaszos arc még panaszosabbá vált s szép kék szeméből vastag csöppek hullottak.

— Megcsalt, csunyán megcsalt. Nem tudnék többé rá se nézni.

— Haszontalan ember! — mondotta a varrónő is és utána az egész társaság.

ügyelő gondnoka dr. Elekes Dénes ügyvéd lett. Az unitárius teológia dékánjává Csifó Salamon theologiai tanárt választották meg. A kolozsvári gimnázium igazgatója dr. Gál Kelemen, a székelykeresztúri pedig Gálfalvy Sámuel lett. Pap Mózes gimnáziumi tanárnak a székelykeresztúri főgimnázium tb. igazgatója címet adományozta a főtanács. A kolozsvári kollégium könyvtárosszává dr. Borbély István tanárt, egyházi közügyigazgatóvá Páll Ferenc esperest, jogtanácsossá dr. Ferencz József ügyvédet, jászágfelügyelő elnöké K. Simó Pált, számvevőkké pedig Gyulay Árpádot és Ürmössy Kálmánt választották meg.

— **A magántulajdon Szovjetországban.** Talán sohasem volt a világ figyelme a fejlődés váltakozó fázisain haladó szovjet-köztársaság felé annyira fordulva, mint most, amikor mindenki élénk érdeklődéssel figyeli, hogy milyenek az állapotok Oroszországban. A központi szovjetek legelső rendelkezései közé tartozott a magántulajdon megszüntetése. De ez csak alapelvi határozat volt, melynek azonnali keresztülvitelére nem is gondoltak. Hogy mégis a határozat alapján új állapot jöjjön létre, a magánvagyon jogilag is a régi tulajdonosnál meghagyatott, ha azt további termelésre felhasználja. Abban pillanatban, mihelyt vagyonát nem használja további termelésre, ez az állam birtokába esik. Kivételt képez akkor, ha tulajdonos keresetképtelen vagy ellátásra szoruló korba lépett, vagyis már átlépte az 55 éves korhatárt. Ezekben a kivételes esetekben tőkéjének kamatából is élhet. Halála után vagyona az államé lesz, melyet ugyyszólva az államtól csak kölcsönként kap. A gyermekeknek szüleik vagyonára igényük nincsen. Jogukban csak az van, hogy kiskorúságuk és keresetképtelenségük esetén a szüleik eltarthatják őket. Egyáltalában a vagyonos ember kötelessége, hogy a szegény és keresetképtelen egyeneságu, akármily foku rökönait támogassa. (Ezen rendelkezés rövid átmenetre van kimondva.) A halálesetek után az állam tulajdonába átment vagyon hasznélvezeténél elsősorban tekintetbe jönnek a leszármazottak, ha szándékukban van a vagyont ugyanazon módon hasznosítani, ahogyan eddig hasznosítva volt. Ezáltal nem áll be szakadás a termelési folyamatban. A 10.000 rubelen aluli, valamint a bérmentés nélküli üzemekben befektetett vagyonok nem esnek fenti rendelkezések alá, hanem egyenesen az örökösök tulajdonába mennek át. Ennél a határozatnál különösen szem előtt tartották a földbirtokot, ahol az 1918. évi földosztás folytán számtalan kisbirtok keletkezett és ezek főtámaszai a köztársaságnak a vidéken.

— **Összejövetelek.** A helybeli vadásztársaság a hónap minden első vasárnapján este a „Korona“ vendéglő e célra külön berendezett szobájában barátságos társas összejövetelt rendez, melyre a tagokat ez uton is meghívja.

— **Nők a csehszlovák parlamentben.** Pozsonyból jelentik: A csehszlovák parlamentbe az általános választásokon nyolc nő is bejutott. Blatny Fanny, a karlsbadi választókerület képviselője, különösen a községi szegényügy és gyermekvédelem terén buzgólkodott sokat. A launi választókerület Deutsch Máriát választotta meg, aki bábukészítő munkásnő volt, majd színházi sugó lett. Leipa kerülete Kirpál Irént küldte a csehszlovák nemzetgyűlésbe, aki hivatásos nevelőnő és kitűnő szónok. Ez a három nőképvisező a német nyelvű szociáldemokrata párt tagja. A német polgári pártok egyetlen nőt sem küldtek a parlamentbe. A cseh szociáldemokraták két nőt: Mala Annát és Skaunitz Fannyt, a

cseh nemzeti szocialisták szintén kettőt: Stichova Landát és Zeminova Brana asszonyt választották meg. A szenátusba csak egy nő, Patheu Anna került be és pedig szociáldemokrata programmal.

— **Vége a nyárnak.** Végét járja már a nyár, az esős, hűvös idő beálltával a szabadban való tartózkodásnak is vége lett. — A „Transsylvania“ szálló kellemes kerti helyisége is bezárult s most a nyári helyiségben annyi kellemes estét eltöltött vendégsereg az étteremben és kávéházban huzza meg magát.

— **Vonatok érkezése — Szászvároson.**

Arad felől ér.	612.	személyv.	reggel 5 ó. 07 p.
„ „ „	610.	„	d. u. 14 ó. 03 p.
Tövis „ „	615.	„	reggel 1 ó. 15 p.
„ „ „	609.	„	d. u. 13 ó. 29 p.

Mind a négy vonathoz úgy Aradon mint Tövisen közvetlen csatlakozás van Temesvár, Brassó vagy Kolozsvár felé, illetve Alvincen át Nagyszeben felé.

— **Aki eladni vagy venni akar bármit,** az hirdessen a „Szászváros és Vidék“-ben. Lapunk a megye minden városába, községébe jár s így a hirdetés eredménnyel jár. Hirdetési díjak árszabás szerint.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat beküldeni, előfizetéseiket postafordultával megújítani sziveskedjenek, mert ellenesetben — legnagyobb sajnálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk további küldését jelen számmal beszüntetni.

Kiváló tisztelettel:

A kiadóhivatal.

A köd.

Az északi tengernek van egy réme, amely gyakori megjelenésével bizonytalanná és veszedelmessé teszi a hajózást, s amely tulajdonképpen közvetve okozója volt ama rémséges hajókatasztrófáknak, melyek ott már nagyon gyakran lejátszódtak. Az angol ezt a sűrű, nedves ködöt, mely gomolygó, nehéz tömegével megüli az Anglia, Németalföld és Dánia közt elterülő tengert és partvidéket, nemkülönbben a Keleti-tengert, Mist névvel jelöli.

A ködök különböző, sőt egymással ellentétes okokból származván, különféle jellegű mutatnak. Az ugynevezett szárazföldi köd, mely kiváltképpen nagy városok fölött képződik, úgy áll elő, hogy a levegőben uszkáló porszem és korom közül az atmoszféra páratartalma megsűrűsödik és mint gomolygó tömeg összeverődik. Aitken angol tudós „Transactions of the R. Soc. of Edinburg“ című művének XXX-ik kötetében ezt a teoriát általánosítani akarja. Csakhogy a köd néha egészen más módon jön létre. A páratartalmu, meleg légáram alacsonyabb hőfoku terület fölött haladván keresztül, lehül és köd alakjában csapódik le.

A köd azonban származhatik egészen ellentétes okokból is, ha t. i. a víz felülete fölött lévő párával telt levegő hirtelen lehül, tehát hőmérséklete alacsonyabb lesz a víz felületénél. Így jönnek létre Angliában a folyók mentén gyakori ködök, amelyeknek oka abban leli magyarázatát, hogy a melegebb hőmér-

sékletű viz párolgása folytán létrejött párákat a hidegebb levegő nem képes befogadni, miért is a be nem fogadott fölösleges vízgőz köd alakjában csapódik le. A ködöt a szél keletkezése pontjából messze is elragadhatja, csak hogy az így elhurcolt ködök hamar föl szállnak és széteszlanak. Az Északi-tenger köde alig hatol beljebb két-három mértföldnél a szárazföld felé.

Bárhogyan jött is létre a köd, annyi bizonyos, hogy egyik legfélelmesebb réme a tengeri hajózásnak, mert a tudományok mai fejlett állapotában is, köd idején a két egymással szemben haladó hajó szinte védtelen és pusztán a véletlenre van bízva. Ime mindjárt egy igen fontos probléma, amely még megoldásra vár.

Ami a köd hangvezető képességét illeti, arra nézve sajátos tapasztalatai vannak a tengerészeknek. Ilyen például az a jelenség, hogy a hajót körülvevő ködréteg a hangot tökéletesen elnyeli. A ködnek ez a, hogy úgy mondjuk: afóniája, bizonyos ködrétegre terjed ki, melyen túl a hang ismét hallható lesz. Pontos mérések adatai szerint a jól működő vész-kürt bugása 2 és háromnegyed mértföld távolságról alig hallható, de már 2 és fél mértföld távolságban (egy tengeri mértföld 1852 méter) hirtelen erőssé válik, míg másfél mértföldnyirel megint csak gyöngül, hogy aztán ismét erősebbé fokozódik. Ha a kísérlet ellenkező irányból kezdjük is, ugyanarra az eredményre jutunk, mely abban összpon-tosul, hogy a hang másfél mértföld távolságtól kezdve erejéből rohamosan veszít. Természetes, hogy ezt szabály gyanánt nem lehet felállítani, mert sok függ a köd sűrűségi fokától is. Innen van, hogy köd idején az ellentétes irányu hajók egymástól való távolságukat nem tudják pontosan meghatározni, s éppen ebben a körülményben kell keresni a sok hajóösszeütközés okát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Névtelen levelekre nem válaszolunk, kéziratokat vissza nem adunk.

S. B. Piski. Ujabb verseiből is szívesen vennénk egy-néhányat. Üdv!

L. J. Kudzsir. Ugy vesszük észre, hogy rólunk teljesen megfeledkezett. Ha bejön, látogasson meg minket.

P. K. Algyógy. Az ígéreteket várjuk.

Előzető. Sorsjegyeiről még most sem adhatunk felvilágosítást.

Nyári-éj. Nem közölhető.

Pályázati hirdetés.

A ref. Kún-kollégium előjárósága pályázatot hirdet egy, a kollégium leányinternátusában betöltendő bejáró felügyelői állásra. Főkötelessége minden nap d. e. a leánytanulókra, minden másnap d. u. társnőjével felváltva a leányinternátusra való felügyelet, részletes teendőit a leányinternátusi szabályzat állapítja meg. Díjazása a tanév tartamára havi 150 lei s a konviktusban étkezés. Jelentkezhetni szept. hó 8-ig személyesen vagy írásban az igazgatói irodában.

Szászváros, 1920. szept. 2-án.

A koll. előjáróság.

13 éven felüli két ügyes fiu üzlettembe tanoncul felvétetik. Molnár Ferenc, mézáros és hentes, Szászváros Vásár-utca. 26 3-3

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság” könyv- és papírkereskedésébe egy tanuló, ki magyarul, németül és románul beszél, azonnal felvétetik.

Eladók: Üres, használt de jókarban lévő pálinkás-hordók. Cim: Müller Rudolf Szászváros, Közép-u. 3. 29 1-2

Egy bejárónót keresek. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatok: Wagner Gusztáv, Szászváros. 31 1-3

Nyomdász-tanonc

azonnali belépésre felvétetik lapunk kiadóhivatalában ::

Veszék

málnalevet vagy befőzött kész málnaszörpöt bármilyen mennyiségben. Ajánlatok **Biró Izidor** hatóságilag engedélyezett ügynöksége, Szászváros, Galamb-u. 5. sz. alá küldendők. 24 4-5

Svéd-faszeg

mindenféle nagyságban, kicsinyben és nagyban ————— kapható —————

Májér Testvérek

kereskedő cégnél
Szászváros, Ország-ut. 15 6-

„KORZÓ” kávéház és cukrászda Szászvároson.

Ajánlja jégbehűtött naponkénti friss csapolású **sörét**. Kitűnő reggelik, villásreggelik, ebédek, vacsorák, hideg ételek valamint **fajborok** kaphatók. **Fagylalt, tészták, torták** s hűsítő italok. Tisztelettel:

NERHAFT JÓZSEF,

a „Korzó” kávéház bérlelje, Szászváros, Fötér. 16 6-

Szászvárosi Könyvnyomda Részvény-Társaság

elvállalja bármilyen mű nyomtatványok, részvények, művek, folyóiratok, stb. legmodernebb stilszerű előállítását, ennek

Könyv és papírkereskedése

bővelkedik a legnagyobb választékban irodai, iskolai kellékekben, folyóiratok, valamint az irodalom legjobb műveiben stb. a legjutányosabb árak mellett

Schmidt M. Károly

szoba- és cimfestő, mázoló, Szászvároson.

Elvállal mindenféle e szakmába vágó munkákat úgy helyben mint vidéken. Kivá-natra készít költségvetéseket.

Schmidt M. Károly szobafestő, 163 Szászváros, Malom-utca. 10-10

„KORONA” SZÁLLODA Szászváros.

Szobák, ebédek, vacsorák, naponta friss csapolású **sör**, kitűnő **fajborok**, ::: minden este Duma Pepi gordonka-szólista vezetése mellett **cigányzene!** :::

SPEIL EDE, a Korona vendéglőse.

VLÁD VIRGIL gyógyszertára Szászváros.

Világciikk! Világciikk!

Vérszegények figyelmébe ajánljuk békeminőségű

China vasbor-unkat

Gyári raktáron tartunk bel- és külföldi pipere-cikkeket (szappanok, illatszerek, puder, hajszesz, szájviz, fog-pászta stb.) Tisztelettel:

VLÁD VIRGIL gyógyszertára DEUTSCH, bérlő.

23 4-

Ismét forgalomba hoztuk a hölgyek kedvenc arcszépítő készítményeit, a

MARGIT CRÉMET

mely zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. — Pár napi használat után a redős, ráncos arc bõr bársonysima lesz. — Szeplők, májfoltok, bõratkák eltűnnek. Legfinomabb, szappanlúgtól mentes arcszépítő szappan a

MARGIT SZAPPAN

üdit, szépit, fiatalít. — Pompásan, simán és szépen fedõ hölgypor a

MARGIT POUDEK

Készítményeink békebeli minõségben készülnek és hogy azok semmiféle káros anyagot nem tartalmaznak, a legteljesebb felelõsséget vállaljuk

Dr. FÖLDES és HEHS vegyészeti gyára Aradon.

Kapható mindenhol. ☼☼ Kapható mindenhol. 1 9-15

Nagy István

cipész-mester

Elvállal e szakmába vágó bármilyen munkákat. Raktáron tart kész árukat ::: nagy választékban :::

Szászváros, Klastrom-utca 3. sz.

A róm. kath. templommal szemben.

123 21-25